

לקחה משוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעדיכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת פנחס התשס"ז

8:14	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:43	מוצאי שבת
8:40	סוק"ש מג"א
9:16	סוק"ש גר"א
1:01	חצות

פנינים לפרשה

למשה לומר הבטחה זו הרי זאת נבואה לטובה שלא תשתנה לעולם. (משך חכמה)

"והיתה לו ולזרעו אחריו" (כה, יג)
 יש להבין מדוע זכה פנחס בשכר גם לבניו אחריו, הרי השכר מגיע לכאורה רק לו? ונראה לבאר לפי"מ שמובא בפסיקתא עה"פ "תחת אשר קנא לאלוקיו – תחת אשר הערה נפשו למות" כלומר שכשפנחס בא לקנא קנאת ה' ולהרוג את זמרי – סיכן בכך את נפשו שהרי יכול היה ליהרג ע"י זמרי ובני שבטו. ואיתא (בסנהדרין ל"ז) עה"פ "קול דמי אחיך – דם אחיך לא נאמר, אלא דמי (לשון רבים) שהכוונה לדמו ודם זרעיותיו" כלומר שהרוצח נענש גם על ששלל את החיים מזרעו של הנרצח שהיה יכול לצאת ממנו. וא"כ פנחס שמסר נפשו לשמים והיה יכול ליהרג – מסר בזה גם את חיי בניו העתידים לצאת ממנו, ולכן בדין הוא שמגיע שכר לפנחס גם בשביל בניו אחריו. (לקוט יהודא)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו" (כה, יב)
 נ"ל לפרש עפ"י מה שפירשתי מאמר חז"ל מפני מה ברכת שלום אחר ברכת כהנים, שברכתו של הקב"ה שלום. ונ"ל לבאר יותר, כי הנה אמרו חז"ל (ב"ב ק"ס): כהנים רגזנים, דכתיב (הושע ד' ד') "ועמך כמריבי כהן". וי"ל שנתן ה' הרגזו בטבעם, להיות שהם מורי התורה מנהלי ומנהיגי ישראל, וצריכים להיות נוהגים נשיאותם ברמה, ולעוק מרה בתלמידים, ומי שאין בו כעס אינו ראוי לזה, לכן נותן ה' בטבעם להיותם רגזנים וכעסנים שיכעסו וירעישו על עוברי רצון ה', ולא יהיו שותקים כנ"ל. אלא נגד זה ח"ו שיבואו למחלוקת במקום שאין צריך לעבודת ה' כיון שטבעם כך, ולכן צריכים ברכת שלום, ואחז"ל (חולין מ"ט), "ואני אברכם", הקב"ה מברך לכהנים, והיינו שים שלום, שברכתן שלום, כיון שהם רגזנים צריכים לברכת שלום וכהנ"ל. ולפי"ז י"ל שקינא פנחס לאלקו, והיה בו מדת קנאה יותר מכל ישראל, היה צריך לברית שלום שלא יצמח ממדה זו מחלוקת ח"ו, "והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", שיהיו תמיד שומרי התורה גודרי גדר, מענישים רשעים וצריכים למדת הקנאה וגם לברית שלום, ושניהם צריכים להדדי, וק"ל. (כתב סופר)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו" (כה, יב)
 מתברר כאן גדר שלום מהו, לא לפי המובן המקובל שלא יתקוטטו בני אדם, אלא שורש השלום הוא כמ"ש הרמב"ם כאן בריתי שלום דבוק בו, כי יסוד השלום הוא להיות שלום עמו ית"ש, ובהכרח להיות נפרד מן הנפרדים ממנו ית', כי א"א לדבוק להיות עם הנפרד וילתאוה יבקש נפרד, וי"אין שלום אמר ה' לרשעים."
 והנה מדת אהרן "אוהב שלום ורודף שלום" ניתן עכשיו לפנחס. כי רק השלם עמו ית' שייך לזה, ובהכרח שיקנא קנאת ה' ויפרד מעוברי רצונו, וכן אמר מרן הגרי"ז זצ"ל, כי למדים מפרשה זו כי יש מחלוקת והוא השלום, והבן. (בית אב)

פנחס

ונראה לומר, כי רבים טוענים וחושבים כי הקנאות גורמת שנאת חנם בין האחים ומרבה מחלוקת בישראל, לכן באה התורה להדגיש "הנני נותן לו את בריתי שלום", דוקא בזכות הקנאות שלו מתרבה שלום בעם, ובתנאי שתהיה הקנאות לש"ש כולה, ולכך הדגישה התורה "בקנאו את קנאתי" שכולו היה לש"ש, קנאות שלימה כזאת אין לפחד ממנה, דוקא היא המרבה שלום לעם, ויש להאריך. ומי קובע שזה לש"ש, ח"ו שאדם יקבע לעצמו, כי יכולים לטעות ולהכשל בעונות חמורים, לכן אין הדבר הזה תלוי אלא ע"י זקני וחכמי הדור הע"י.

"לכן אמור, הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)
 שואל הרב מאיר שמחה מדוע כתוב "אמור" דהיינו שמשא הצטווה לאמר לו זאת ולא כתוב בקיצור "לכן הנני נותן וכו'".
 והוא מתרץ על פי כלל שביאר הרמב"ם באריכות בהקדמתו לפרוש המשניות, שהבטחה של הקב"ה יכולה להשתנות ע"י חטא ולכן יעקב אבינו ירא מן החטא לקראת הפגישה עם עשו, אך נבואה שנאמרה לטובה ע"י נביא לעולם תתקיים (ולדעת הרמב"ם זאת הדרך שבה ניתן להכיר בנביא שהוא נביא אמת, שכל נבואותיו לעתיד תתקיימנה ללא יוצא מן הכלל).
 לפי זה ברור למה נוספה כאן המילה "אמור". אלולי זאת היתה כאן רק הבטחה שיכולה להתבטל אם לא יהיו אלעזר ובניו אחריו ראויים לכהונה גדולה אך עכשיו שנאמר

"פנחס בן אלעזר"
 אפשר לרמוז "פנחס" גימ' בן יוסף. "בן אלעזר בן אהרן" גימ' בן יתרו. לרמוז מ"ש בליקוטי האר"י ז"ל דפנחס יש בו ניצוץ מיוסף וניצוץ מיתרו, וכמ"ש רז"ל (ב"ב ק"י הובא ברש"י) ע"פ (שמות ו, כ"ה) "מבנות פוטילא". מבנות יוסף שפטפט ביצרו, ומזרע יתרו שפיטם עגלים לע"ז. נמצא פנחס הוא בן יוסף ובן יתרו.
 ובא הרמז בכאן, להורות דזכות הצדיקים האלה היתה בעזרו. (פתוחי חותם)

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל" (כה, יא)
 הנה בתבית (שמות ל, יג) "מחצית השקל" האות האמצעי ממחצית הוא צ' והוא ר"ת צדקה. ואותיות ח"י סמוכים לו. אות ח' לפני הצ', ואות י' לאחר הצ' ואותיות מ"י רחוקים מאת הצ' מ' בתחילת התיבה ות' בסוף התיבה, לומר לך. דע"י צדקה יהיה קרוב לחיים ורחוק ממות. כמאמר הכתוב (משלי י, ב) "וצדקה תציל ממות".
 ולכן פנחס הצדיק שהכניס את עצמו בסכנה לנקום קנאת ה' צבאות, וכמ"ש בסנהדרין (דף, פב): "ויעמוד פנחס ויפללי" – עשה פלילות עם קונו כביכול, כדי שלא יאבד ח"ו כלל ישראל, וגם סכנת נפש משבט שמעון, ואם היה נהפך זמרי והרגו, מי היה תובע דמו, שהרי פטור ג"כ כמבואר בסוגיין (שם) וא"כ אין לך צדקה גדולה מזה, ובוה "השיב את חמתי", כלומר, אותיות חמתי השיב, כי בתבית חמתי הוא להיפך מבתיבת מחצית, שאותיות מ"י קרובים ול"ז. ואותיות ח"י רחוקים, ואלמלא הוא שהשיב את חמתי לא היתה תקומה לישראל, אך השיב את חמתי למחצית, והפך ממות לחיים. (דברי אליהו)

"יבקנאו את קנאתי בתוכם" (כה, יא)
 מעשה בשוחט אחד שיצא עליו קול רינון שאינו ראוי למשרתו ורצו להעבירו ולקפח פרנסתו. נזדמן לעיירה אדמו"ר ר' יהושע העשיל מאפסא ויצא להגנתו של השוחט. באו וטענו כנגדו: גם אם מצד הדין אינו חייב, הרי קנאים פוגעים בו. ענה להם ר' יהושע העשיל, לא כך הפירוש אלא, הקנאים האמיתיים פוגעים – מתפללים, כמו שנאמר "ויפגע במקום" – מכאן שיעקב תיקן תפילת ערבית, אדרבא, התפללו עליו שיחזור בתשובה שלימה, וכל הרינונים גברו מן העולם. (אוצר החיים)

”והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם”

ויש לעיין מה כאן ה”מידה כנגד מידה”! ואפשר לומר, לפי שבאמת היו בתוך בני ישראל הרבה שהתביישו במעשה זמרי והצטערו על זה כפי שנאמר: ”והמה בוכים פתח אוהל מועד”. ופנחס הוציא מחשבתם מן הכח אל הפועל, וזו היא כעין עבודת כהנים, כהנים שלוחי דידן, להוציא עבודת הלב של בני ישראל מן הכח אל הפועל, ולכן במידה כנגד מידה מגיעה לו הכהונה.

(שפת אמת)

”ויכפר על בני ישראל”

ברכת כהונה לא אך (רק) משום ש”לא כליתי את בני ישראל”, ואם לא הגיע לעונש עז כזה לא היה מגיע לו השכר, לא כן, אלא בשביל ”ויכפר על בני ישראל” מגיע לו שיכפר עוד עליהם, דמי שמוסר נפשו על המצוה מסייעין לו מן השמים אח”כ. והודיע זה הכתוב כדי ללמדנו דעת לימים ויצרו.

(חצמק דבר)

נאמר לי משום ק”י ה”ה הרה”ק מוה”ר שלמה מקארלין זצלה”ה הי”ד, שאמר בשם המדרש, בשעה שאמר הקב”ה לאליהו שיצטרך להיות בכל ברית מילה שבישראל, אמר אליהו: אתה ידעת שאני מקנא לשמך ית’, הנה אם יהיה הבעל ברית בעל עבירה, לא אוכל לסבול להיות שם, והבטיחו השי”ת שיכפר להבעל ברית ואז יהיה ריקן מעבירות. והשיב עוד: אפשר יהיה המוהל בעל עבירה, הבטיחו השי”ת שיכפר גם לו. השיב עוד: אפשר יהיו הקהל העומדים שם בעלי עבירות, ולא אוכל לסבול, הבטיחו השי”ת שיכפר לכלל הקהל, כן שמעתי שיצאו הדברים מפי הקדוש הני”ל. וני”ל שזה מרומז בפנחס הוא אליהו, ”תחת אשר קנא לאלקיו וכפר על בני ישראל”, כי הואיל ומדתו קנאה, והוצרך להיות אצל כל ברית ולא יוכל לסבול, ע”י”ז גורם הכפרה לישראל, כי הוצרך השי”ת להבטיחו כני”ל.

(אגרא פרקא)

”ונשיא בית אב לשמעוני”

אפשר לפרש בטעם הדבר שיחסו כאן הכתוב לשבט שמעון, שבא בכוונה להגדיל חטאו שלא הלך בדרכי אבותיו, שהרי שמעון לחם וקינא במעשה דינה.

(תוספת ברכה)

”אשר הוכה את המדינית”

רמז באומרו ”את המדינית”, ע”ד אומרו (בראשית לט, ז) ”ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה”, ואמרו ז”ל (ב”ר פ”ז ו) ”לשכב אצלה” – בעוה”ז, ”להיות עמה” לעוה”ב, והוא אומרו ”הוכה את המדינית”, שהכאתו היא שיהיה אתה עמה בעוה”ב, כי מן הסתם מת שלם מתוך תשובה, שהרי דקרו בשעת מעשה.

(אלשיך הקי שפתי כחן – אוה”ח הקי)

”איש על העדה”

בשבת הראשונה אחרי הכתרתו של רבי יצחק אקריש – בעמ”ס ”קריית ארבע” – לרבה של קושטא בהמלצתו של רבו, רבי שלמה אליעזר אלפנדר, דרש רבי יצחק בביהכ”נ את דרשת הבכורה שלו, ברוב עם ובנוכחות ראשי וטובי העדה היהדות בקושטא. אחריו עלה על הדוכן מורו ורבו רש”א אלפנדר, הנערץ על כולם, שפתח בפסוק ”יפקוד ה’

אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו.. ולא תהיה עדת ה’ כצאן אשר אין להם רועה”.

יש לדקדק, אמרו, מהו לשון ”על העדה”. ומה פשר ההדגשה הכפולה באותו פסוק ”לפניהם”. וכמו כן, למה האריך הכתוב לומר ”כצאן אשר אין להם רועה” במקום לומר כצאן בלי רועה.

אלא – המשיך ותירץ – מצינו בפסוק זה רמז לדיוקנו של רב בישראל, כיצד עליו להיות: שיש קהלות אשר הרהיבו להגביל את סמכות הרב רק לפסוק בשאלות של איסור והיתר, אך לא להתערב בהנהגת העדה, עד כי ישתררו כמה בעלי בתים, ואפילו מתירין לעצמם לכופ את דעתם עליו. לפיכך עומד משה רבינו ע”ה ומונה גינונים אשר יאתו לרועה נאמן בישורון. א’, שיהא מנהיג ולא מונהג, ”איש על העדה” ולא תחת העדה. ב’, שיצא ויבוא ”לפניהם” דייקא, ולא יגרר אחריהם, אלא הוא ההולך בראש בדרך הנכונה בעיניו, ואחריו יגררו וילכו כולם. ג’, שתהא ממשלתו ידועה לכל. ולא תהא עדת ה’ ”כצאן אשר אין להם רועה”, דהיינו, שאף כי ישנו רועה במציאות עמהם, אין הוא יודע להם, עד שקשה להכיר מיהו רועה העדה, הרב דמתא או תקיפי הקהל. על מנהיג כזה התפלל משה רבינו באמרו ”יפקוד ה’ אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה”.

(אורות מזרח)

”צרור את המדינים והכיתם אותם”

יש להבין את פשר הכפלות: ”צרור” ו – ”והכיתם”, מה בין זה לזה? ויש לומר שהקב”ה צוה את ישראל בשני צוויים, האחד לצרור את המדינים – שפירושו לצערם ימים רבים וזאת משום הסיבה המופיעה בפסוק י”ח ”כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור” והיינו שהיו מפתות בנות מדין את בני ישראל לעבוד את בעל פעור. והצווי השני להכות את המדינים – וזאת משום הסיבה המופיעה בסוף הפסוק ”ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחותם המוכה וכז”י” והיינו שמכיוון שהרגו ישראל את בת הנשיא, מסתבר שירצו בני מדין להנקם מישאל ולכן ציוה הקב”ה את ישראל להכות את מדין לפני שיספיקו הם להכות את ישראל, כי הבא להרגך השכם להורגו. ומוכן לפי”ז המדרש תנחומא שדורש על הפסוק ”כי צוררים הם

לכם וכז”י” שמכאן שהבא להרגך השכם להרגו.

”צרור את המדינים והכיתם אותם”

צרור את המדינים” – למה ”כי צוררים הם לכם”, מכאן ארז”ל, בא להרגך השכם להרגו – תנחומא ג’, במד”ר כ”א ד’.

בא לתרץ למה לא נאמר רשעתם תחלה, כמו בעמלק נאמר לשמואל (ש”א י”ד, ב, ג) ”פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל וכו’, עתה לך והכית וכו’, ובכאן נאמר קודם הנקמה ואח”כ החטא, לזה אמרו, דמכאן אמרו רז”ל הבא להרגך השכם להורגו, הנה להוכיח זה נאמר ”צרור” קודם ”כי צוררים וכו’.

(אגרא דכלה)

”ויהי אחרי המגפה”

כל מקום שנאמר ”ויהי” הוא לשון צער (מגילה י’), והכוונה בכאן לומר, וי שהיה

אחרי המגפה, שאם היה מקודם לא היתה מגפה בעם – מהר”ט.

סמיכות הפסוק ”ויהי אחרי המגפה” לכאן, י”ל דנהג מהר”ס אלשיך כתב תירוץ על קושיתו מדוע צוה הקב”ה לצרור את המדינים ולא את מואב, הוא מטעם שאף שגם מואב הפקירו בנותם לזנות, מ”מ עיקר המגפה היה על דבר כזבי, שבנות מואב הכשילו רק את המון עם, והקב”ה אינו מדקדק כ”כ על עבירה שלם, אבל כזבי הכשילה את גדול בישראל, והקב”ה מקפיד מאד על עבירה של חשובי ישראל, לכן ע”י”ז היתה המגפה, ע”כ צוה הקב”ה לצרור את מדין ע”ש.

והנה נראה ראייה לדבריו, דהרי קודם שהרג פנחס את זמרי כבר נהרגו הנצמדים לבעל פעור, ואעפ”כ לא פסקה המגפה, אבל כשהרג פנחס את כזבי וזמרי תיכף פסקה המגפה, א”כ מוכח מזה כסברת האלשיך ז”ל, שרק ממנה נמשך עיקר המגפה, לכן צוה הקב”ה לצרור את מדין ולא מואב.

וזוהו כוונת הפסוק ”ועל דבר כזבי וגוי המוכה ביום המגפה וגו’, ויהי אחרי המגפה”, ר”ל, תיכף שהוכתה כזבי היה אחרי המגפה, ותיכף פסקה המגפה משנהרגה, א”כ מורה שכל המגפה היה על ידה, לכן ”צרור את המדינים”, וא”ש ונכון.

(אמרי שפר)

”ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח במות העדה באכול האש את חמשים ומאתים איש ויהיו לנס וגו”

הכוונה לדעת, כי המתפלספים מכחישים הנס של בליעת קרח, ואומרים כי היה בעת ההיא רעידת ארץ שפתחה את פיה ונבלעו, ועיין רמב”ן עה”ת פ’ קרח (טז, ל), אמנם יסכר פי דוברי שקר, שהרי היו נבלעים ונשרפים ברגע אחד, וקרח היה מן הבלועים והשרופים, (סנהדרין ק”ו), ואיך שייך שברגע אחד היה רעידת ארץ והשריפה, וע”כ שהיו מאת ה’ מן השמים.

וז”כ הכתוב, שלפי שבלע אותם ואת קרח באכול האש ר”ן איש ברגע אחת, וא”כ היה לנס, שהכל יכירו שמאת ה’ היה, וגם בניו של קרח לא מתו, ע”כ כי לא בא מרעידת הארץ רק מפי ה’, וז”ש ”ובני קרח לא מתו”.

(דברי שאול)

”ובני קרח לא מתו”

פירש”י – והוא מסנהדרין ק”י – הם היו בעצה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנם וישבו שם.

ושמעתי מהחכם השלם והרב הישיש כמהר”ר משה גואקיל ז”ל שהגידו לו בחלום פירוש פסוק מזמור מ’ ”קוה קויתתי”, ופירושו לו שדוד המלך ע”ה אמרו על בני קרח, ואמר לשון יחיד שניצל ביחוד. וז”ש ”קוה קויתתי וכו’ שהרהרו תשובה, וייעלני מבור שאון” שנפלו בפתוח הארץ פיה, ומקום נתבצר להם וכו’, וז”ש ”ייעלני מבור שאון”, ויקסם על סלע רגלי” דנעשה להם עמוד מסלע שיכלו לצאת החוצה, ויתן בפי שיר חדש” ממש ברוך מחיה מתים או ברוך מוריד שאול ויעל, והוא ברכה חדשה שלא אמרה אדם מעולם, ייראו רבים וייראו” ממעשה זה.

(כה, י”ט)

"ובני קרח לא מתו"
אמרו חז"ל "ברא מזכי אבא", פירוש, הבן מזכה את אביו במעשיו הטובים. מדוע אפוא לא הועילו בני קרח להציל את אביהם בזכותם.

אלא, כל עיקר כלל זה שאמרו חז"ל, אינו אלא אם לא נתקלקל האב ביסוד האמונה. אבל "כופר" לא מועיל לו זכויות בנו, ומשום מדה כנגד, כשם שהוא התעלם מהיותו בן לאביו שבשמים, כך לא ייחשב לו בנו להנצל בזכויותיו. וכיון שקרח ועדתו כפרו בעיקר, כמאמר הכתוב "הנועדים על ה'", לכך לא יצלל קרח בזכות בניו. (מפי רבי אליהו לופיאן)

"לאזני משפחת האזני"
וכתב רש"י: "אומר אני שזו משפחת אצבוני". ויש להבין מה הקשר שיש בין שני השמות הללו: אזני ואצבוני? ברם, אמרו חכמינו שלפיכך נבראו אצבעותיו של אדם ארוכות ודקות – למען יוכל לסתום בהן את אזניו בשמעו דבר שאינו מהוגן. הרי אפוא שהאצבע נבראה בשביל האוזן וממילא שני השמות "אצבוני" ו"אזני" הם אחד. (שליה)

"בני מנשה"
בין כל בני מנשה לא הזכיר את יאיר שהיה בנו של מנשה וטעמא בעי. ונראה לבאר דהנה רש"י פירש לקמן (לב, מא) עה"פ "ויקרא אתהן חות יאיר" – לפי שלא היו לו בנים קראו בשמו לזכרון. ולכן כאן כשהתורה כותבת משפחות לא מנו את יאיר.

(משך חכמה)

"אלה בני בנימין למשפחותם.... אלה בני דן למשפחתם"
בא רואה: לבנימין היו עשרה בנים, ואילו לדן היה רק בן אחד שנאמר: "ובני דן חושים", ואעפ"כ במפקד האנשים המצויין בפסוק היו בני בנימין פחות מבני דן. ומכאן יש ללמוד שמי שה' חפץ בו יכול להצליחו ע"י בן אחד יותר ממי שיש לו עשרה בנים. וכן לגבי עושר ונכסים יש עני ומצליח ושמן בחלקו. ולהיפך יש עשיר מסכן. (חפץ חיים)

"אלה בני בנימין וכו' חמשה וארבעים אלף ושש מאות, אלה בני דן למשפחותם וכו' ארבעה וששים אלף וארבע מאות"

(כו, מא-מג)
מכאן נמצאנו למדים, שאין חכמה ואין עצה לנגד ה'. לבנימין היו עשרה בנים, ואילו לדן רק בן אחד ויחיד, חושים, שגם חרש היה. עם-כל-זאת, כשבאנו למנות את צאצאיהם, מצינו את שבת דן מרובה באוכלסין יותר משבת בנימין.

כיוצא בזה נמצא בכל שטח בחיים כגון בפרנסה ונכסים, יש לך עני שמצליח ושמן בחלקו, ויש עשיר שהצלחה ממנו והלאה, את זה וגם את זה פועל מנהיג הבירה, הקב"ה. (מפי החפץ חיים)

"ויקרב משה את משפטן לפני ה'" (כו, ה)
הקשו המפרשים, מדוע כאשר האנשים הטמאים לנפש שאלו את משה, אודות קרבן פסח, אמר להם משה "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם" (לעיל ט, ח), ואילו כאן לא נכנס עמן בדברים כלל, רק מיד "ויקרב משה את משפטן לפני ה'".
אלא, חז"ל אומרים על הפסוק "את והב בסופה" (לעיל כא, יד), "אמר ר' חייא בר

אבא, אפילו האב ובנו... שעוסקין בתורה ונעשו אויבים זה לזה, אינם זזים משם עד שנעשו אוהבים זה לזה" (קדושין ל, ב). מעתה, כיון שבמשא מתן עם אשה לא שייך "את והב בסופה", ממילא אין להכנס עמה לדין ודברים בהלכה מלכתחילה.
(מפי רבי אהרן בקסט)

"ויאמר ה' אל משה לאמר. כן בנות צלפחד דוברות נתון נתון להם אחוזת נחלה... ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו"
(כו, ו-ח)

על פרשת אנשים הטמאים לנפש, ועל פרשת בנות צלפחד, אמרו חז"ל כי ראויות היו להכתב על ידי משה רבנו, אלא שזכו אלה ונכתבה על ידם, ללמד שמגלגלים זכות על ידי זכאים. נשאלת השאלה, וכי מבלי שאלותיהם לא היו פרשיות הללו נכללות בתורה, הלא תורה שלימה היתה לפני בריאת העולם, ולא חסרה מאומה.

ברם, האמת היא כי מפאת גדלותו בנבואה ודבקו בה', היה ראוי שיכתבו הדברים רק על ידי משה רבנו בלבד. אלא מאחר שהאנשים הטמאים ההם, היה רצונם עז לקיים מצות קרבן פסח, וכן בנות צלפחד, ברוב חביבותן את הארץ, ורצונן לקבל בה חלק ונחלה, היו המה ראויים לכך שתכתב על ידם. לפיכך נחשבה להם כתיבת פרשות אלו בתורה, כאילו הם קבלו אותן. ללמוד, שכל אחד מישראל ראוי הוא לקבל את התורה, אם אך ירגיש בעצמו שהוא חסר ופגום בהעדר אחת מהמצוות. ואם אך יצפה וישתוקק לקבלה ולקיימה, הרי זה כאילו נכתב על ידו. (מפי רבי יהושע מהורודנא)

"לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות"
(כו, ג)

ולא כתוב "לגולגלתם" כמו בכל מקום. ועיין ברמב"ם שעמד ע"ז.

יש לבאר עפ"י המדרש שהביאו התוס' ושטמ"ק במנחות (דף לו) אשמדאי הוציא מתחת קרקע אדם אחד שיש לו ב' ראשים, ונשא אשה והוליד בנים כיוצא בו ב' ראשים, וכיוצא באשתו בראש אחד, וכשבאו לחלוק בנכסי אביהם, מי שיש לו ב' ראשים שאל ב' חלקים, ובאו לדין לפני שלמה המלך, ושלמה המלך בחכמתו הרתיח מים, וכסה אחד מן הראשים ושפך הרתחים על ראש השני, מחמת צער הרתחים צעק בב' הראשים, אמר שלמה, ש"מ דתולדה אחת לב' הראשים, ואין נדון אלא כאיש אחד, עכ"ל. ולענין פדיון הבן אמרין שם במנחות, דמי שיש לו ב' ראשים, נותן י' סלעים לכהן, דבגולגלת תלי רחמנא.

ולפי"ז מדויק, דכאן גבי נחלה לא מצי למכתב לגולגלתם, דא"כ מי שיש לו ב' ראשים יתבע ב' חלקים, והרי הדין שאין לו רק חלק אחד כנ"ל, ולכן כתיב "במספר שמות", וכיון שיש לו רק שם אחד, נוטל חלק אחד, וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא. (טעמא דקרא)

"איבנו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה..."
(כו, ג)

מעשה בדין תורה לפני ר' אברהם מסוכאצ'וב בעל "אבני נזר". הקדים אחד מבעלי הדינים ואמר: האם רבינו זוכר את המחלוקת שהיתה לפני מספר שנים ואני חלילה לא מנתיי על מתנגדיך. ענה בעל "אבני נזר" –

הריני פסול לדון, כפי שלמדנו בפרשתינו מבנות צלפחד שהזכירו למשה שאביהם לא נמנה על עדת קרח תיכף פסל משה רבינו את עצמו מלדון ועמד והקריב משפטם לפני ה'.

(פרפראות לתורה)

"ובעשור לחדש השביעי וגו' שיער עזים חטאת מלבד חטאת הכפורים" (כו, ז)

וכתב בעה"ט דלפיכך כתוב ביוה"כ רק "שיער עזים אחד לחטאת" ולא כתוב "לכפר עליכם" לפי שיוה"כ מכפר. ויש להעיר א"כ מדוע בפר ושעיר של עבודת יוה"כ בפרשת "אחרי" כן נאמר "לכפר"? ואפ"ל דהנה עה"פ "ואכלו אותם אשר כופר בהם" אמרו חז"ל (פסחים נ"ט): מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. וא"כ יוצא שהכפרה תלויה באכילת כהנים. ולפיכך בפרשתנו שמדובר על המוספי"ן של יוה"כ שזה מהחטאות האכלות – א"כ לא נשלמה הכפרה ביוה"כ שכן הכהנים לא יכלו לאכול עד מוצאי יוה"כ ולכך לא נאמר "לכפר". אבל בפר ושעיר של עבודת היום שבפרשת "אחרי" שהיו מן החטאות הנשרפות, וא"כ נשלמה הכפרה בו ביום ושפיר נאמר בזה "לכפר".

(הג"ר רפאל מהמבורג, תלמיד השא"ג)

הליכות והלכות

הלכות בין המצרים

הימים שבין י"ז בתמוז ותשעה באב נקראים ימי בין המצרים. ימים אלו הינם ימים קשים לישראל ולכן נהגו לא לשמוח או לרקוד באותם ימים ואכן אין מאזינים כללי זמר ושירים. אין מברכים שהחינו בימים אלו על פירות חדשים או בגדים חדשים, אך בגדים שאין מברכים עליהם שהחינו כגון גרביים מותר ללבושם עד ר"ח אב. יש נוהגים לעשות גם תיקון חצות ביום (רק תיקון רחל) בכל ימי בין המצרים ביום.

מדיני תעניות ציבור

חז"ל בזמן הנביאים תקנו ארבעה ימי צום על חורבן בית המקדש בלשון חז"ל צום הרביעי שזה יז' בתמוז שחל בחודש תמוז שהוא רביעי מניסן, צום החמישי זה תשעה באב, צום השביעי זה צום גדליה בג' בתשרי וצום העשירי זה צום עשרה בטבת שחל בחודש עשירי מניסן. צומות אלו מתחילים מן הבקר (חוץ מתשעה באב) עד צאת הכוכבים וחיבים בו כל העם אנשים ונשים חוץ מחוליני וזקנים (ע"פ הוראת רב). אחנו נדבר פה מדיני שאר צומות חוץ מתשעה באב ששם יש חומרות מיוחדות.

בימי הצום מותר ברחיצה, בנעילת נעלים ותשמיש המטה רק אסורים באכילה ושתייה בלבד. כאמור מתחיל הצום בבקר. אולם כיון שבדרך כלל האדם הולך לישון בלילה וקם רק בבקר, הדבר נחשב כאילו קיבל את הצום בשינה. ולכן מי שרוצה לקום מוקדם קודם עלות השחר ע"מ לשתות או לאכול, עליו לעשות תנאי לפני השינה שאינו מקבל צום בשינה וכך יוכל לקום בלילה ויוכל לשתות או לאכול. ויש שהתירו לפני דעת האשכנזים לשתות ואפילו לא עשה תנאי זה ומ"מ גם

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מוסלמים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

ראה חברך מה הוא אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו, ואומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו... וכשנפגשו זה עם זה גפפו ונשקו זה את זה, לכך נאמר ויבכו את אהרן כל בית ישראל.

ולכאורה יתכן מאוד שאחד מן הנצים לא הסכים שאהרן יספר עליו שאמר 'אני הוא שסרחתי עליו, ואם כן הרי אהרן דיבר שקר על אחד מהם, וסיפר דבר שלא רצה שיאמרו עליו.

וצריך לומר, דמכיון שאין כאן דבר מגונה, אלא שינוי קצת בדבריו, שהוא מצטער ומאשים את עצמו, בעוד שהוא לא אמר כך, בכל זאת ניחא ליה לאיניש שידברו עליו קצת סרה, אם יש סיכוי שיצא מכך פיוס ושולם. ואולי גם בענייננו כך, שהרי לא אומרים דברים מגונים על החבר.

(עלינו לשבח עמי תנו, תנח)

מעשה שהיה בישיבת פוניבז' בחתן שעלה לבית הרב שך ואמר לו 'מציק לי מאוד כשאני רואה את חברי, שהשתדך אף הוא, אבל נראה שהוא יותר שמח ומאושר ממני, וכנראה שה' הצליח דרכו יותר, ולכן אני רוצה לעזוב את השידוך שלי...'

והשיב לו ראש הישיבה: 'אני רוצה לגלות לך דבר סתר. לפני כמה דקות היה אצלי חברך החתן, שאתה אומר שהוא יותר מאושר ממך, ואמר לי בדיוק אותם דברים עליך, שאתה נראה מאושר לעומתו... כנראה שאתה חי בדמיונות, והכלה שלך היא באמת מאוד מוצלחת. דבריו של ראש הישיבה פעלו את פועלתם באופן מיידי, והבחור נרגע.

אין לנו מושג האם אכן החתן השני הגיע באמת לראש הישיבה, או שמרן זצ"ל אמר זאת רק כדי להרגיעו. אבל נסתפקתי האם מותר היה להרגיע את החתן ההוא, ולספר לו שגם חברו עלה לראש הישיבה, למרות שהדבר לא קרה בפועל, ומעולם לא עלתה על דעתו של השני לבוא ולדבר עם ראש הישיבה בענין זה?

התשובה היא שיותר. וכמו שעשה השי"ת לאברהם שאמר 'ואני זקנתי, ואולי גם על סמך דברי ה'התעוררות תשובה', שכתב שמוטר ליהודי לשקר ולומר לחבירו שהגיע כבר השעה של זמן קריאת שמע, (למרות שהשעה עדיין לא הגיע), כדי שיקום ולא יאחר זמן קריאת שמע.

ונאמר באבות דרבי נתן (יב, א), 'הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום'. שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הלך אהרן וישב אצל אחד מהם, אמר לו, בני ראה חברך מה הוא אומר, מטרף את ליבו וקורע את בגדיו, ואומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרן ויושב אצל האחר, ואמר לו, בני

המשך הליכות והלכות

לדעתם ראוי לעשות את התנאי (סימן תקס"ד). ולאכילה לכל השיטות צריך תנאי.

רחיצת הפה בבקר: מצד הדין אסור לרחוץ את פיו ברוח אולם כתב המ"ב שבמקום צער יש להתיר ע"י שירידי ראשו שלא יבלע מים ורק כך מותר, ודווקא אם יש לו צער בלי רחיצה. (סימן תקס"ז).

אבל מותר לטעום תבשיל לבדוק אם חסר מלח ובלבד שיפלוט מיד את מה שטעם וגם זה רק עד כמות רביעית.

אם צריך לבלוע גלולה מותר בלי מים וכן מותר לשתות תרופה מרה בלי טעם אבל עם טעם אסור (כמובן מדובר בחולה שחייב בצום).

לגבי עישון סיגריות יש מחלוקת בין האחרונים ופסק המ"ב להתיר בצנעה לאחר חצות ויש שהתירו אפילו קודם חצות בלי הגבלה.

שכח ואכל בכל זאת ישלים וימשיך הצום ואם אכל פחות מכזית יוכל לומר "עננו" בתפילתו ואם אכל יותר מכזית לא יאמר ענו.

מנהג הספרדים שאומרים "עננו" בתפילת לחש גם בשחרית וגם במנחה. מנהג אשכנזי שרק שליח ציבור אומר בשחרית, ורק בתפילת מנחה אומרים גם הקהל את תפילת ענו.

מעשה חכמים

'לפני כמה דקות עלה אלי החבר שלך, ואמר שאתה נראה יותר מאושר ממני'

לכן אמרו הנני נותן לו את בריתי שלום (כח, יב)

הילולא דצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
כד תמוז	כג תמוז	כב תמוז	כא תמוז	ב תמוז	יט תמוז	יח תמוז
רבי יעקב עובדיה אבי הראשון צ"ע	רבי משה קורדובירו מח"ס אור יקר	רבי רפאל שמה אלבאו מח"ס הלכה למשה	רבי שלמה מחלמה מח"ס מרכבת המושנה על הרמב"ם	רבי אברהם חיים נאה מח"ס קצות השלחן	רבי בן ציון אבא שאול בעל אור לציון רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר-ים	רבי משה דוד אשכנזי מח"ס באר שבע
שקיעה 8:30						שקיעה 8:32

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה